

शितलहर आकस्मिक योजना, २०७७

(Cold wave Contingency Plan 2077)

बर्दिया

DEOC Bardiya

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, बर्दिया

(मिति २०७७ कात्तिक २० गते स्वीकृत)

बिषय-सूची

१ पृष्ठभुमी.....	- २ -
१.२ साधारण उद्देश्यः.....	- ३ -
२ प्रस्तावना.....	- ३ -
२.१ वर्दिया जिल्लाको नक्सा.....	- ४ -
३ जिल्लामा शितलहरका घटनाहरु.....	- ५ -
४. कार्य सञ्चालनको सन्दर्भः.....	- ५ -
४.१ शितलहरवाट प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्रहरुः.....	- ५ -
४२. पहुचः.....	- ५ -
५.बिपद् परिदृश्य तथा योजना अवधारणाहरुः.....	- ६ -
६. समन्वय तथा जिम्मेवारीः.....	- ६ -
७. पूर्वतयारी प्राथमिकताः.....	- ७ -
८. न्युनतम तापक्रमको इतिहास.....	- ८ -
९. जन शक्ति परिचालन हुने क्षमता.....	- ८ -
१० जिल्लामा रहेको राहत सामग्री विवरण.....	- ९ -
११. निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी.....	- ९ -
१२ . प्रतिकार्य विवरण.....	- १० -
१३ .विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सदस्य विवरणः.....	- ११ -
१४ .शितलहरवाट जोखिम न्यूनिकरण गर्ने सुचना मुलक सन्देशहरुः.....	- १३ -

शितलहर आकस्मिक योजना, २०७७

१. पृष्ठभूमि

नेपाल निरन्तर दोहोरिरहने बहु-प्रकोपका घटनाहरूबाट उत्पन्न विपद्को अत्यधिक जोखिममा रहेको मुलुक हो । नेपालमा प्रत्येक वर्ष बाढी, पहिरो, चट्याङ्ग, आगलागी, सडक दुर्घटना तथा महामारी जस्ता प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक प्रकोपहरूले गर्दा जनधनको ठूलो क्षति तथा नोक्सानी हुने गरेको छ । मुलुक विषम भू-बनावट, कमजोर भौगर्भिक अवस्था, मौसमी विषमता तथा जलवायु परिवर्तनका कारण भूकम्प, बाढी, पहिरो तथा भू-स्खलन, डुबान, चट्याङ, खडेरी, हिमपात, असिना, हिमपहिरो, हिमताल विष्फोटन, अतिवृष्टि, अनावृष्टि, हुरी बतास, शितलहर, तातो हावाको लहर, वन डढेलो लगायतका प्राकृतिक प्रकोपहरूबाट प्रभावित छ । त्यसै गरी नेपाल सडक दुर्घटना, महामारी, अनिकाल, कीट वा सूक्ष्म जीवाणु आतंक, पशु तथा चराचुरुङ्गीमा हुने फलु, प्यान्डामिक फलु जस्ता विश्वव्यापीकरण हुनसक्ने महामारी, सर्पदंश, जनावर आतंक, खानी, हवाई, जल वा औद्योगिक दुर्घटना, आगलागी, विषाक्त ग्याँस, रसायन वा विकीरण चुहावट, ग्याँस विष्फोटन, विषाक्त खाद्य सेवन, वातावरणीय प्रदुषण, वन विनास वा भौतिक संरचनाको क्षति तथा प्रकोप उद्धार कार्यमा हुने दुर्घटना लगायतका गैरप्राकृतिक प्रकोपबाट प्रभावित छ । यस वर्ष कोभिड-१९को सङ्क्रमणले सिंगो विश्व आक्रान्त भइरहदा यस जिल्लामा समेत यसको प्रभाव छ ।

नेपालको तराई भु.भागमा जाडोको अत्याधिक नकारात्मक असर पर्दछ । जाडो तथा शितलहरले प्रत्येक वर्ष हजारौँ मानिसहरूलाई प्रभावित गर्दछ । धुलोको कणहरू सहित जाडोको तरंगले हावालाई चिसो पर्दछ । हाम्रो पछिल्लो अनुभवका अनुसार विशेष गरि जाडो पुष महिना देखि मध्य माघ महिना सम्म हुनेगरेको पाइन्छ । जमिन सतहबाट २०० देखि ४०० मिटरसम्म दुसी तथा तुवालोलो ढाक्दछ, सो कारण विहानमा कम दृष्यता रहन्छ र तापक्रम न्यून हुँदै जान्छ । तापक्रम १० देखि १५ डिग्री सेल्सियससम्म कम हुँदै जादा धेरै जस्तो मानिसहरू हाइपोथर्मियाका कारण मृत्यु वरण गर्न पुग्दछन ।

(Source: Meteorological Forecasting Division)

जाडोयामको समयमा खास गरी तराईका जिल्लाहरूमा चिसो तथा शितलहरबाट मानिसहरूको असावधानीका कारणबाट हरेक वर्ष स्वास प्रस्वास, रुघाखोकी, निमोनिया जस्ता स्वास्थ्य सम्बन्धि समस्याबाट धेरै मानिसहरू विरामी पर्ने र केही व्यक्तिको मृत्यु समेत हुने गरेको छ । कोभिड-१९ को संक्रमण चिसोका बेला झनै फैलिने र प्रभावितहरूको सख्या झनै बढ्ने विज्ञहरूको भनाइ छ । पशुपन्छी, अन्नबाली समेत प्रतिकुल प्रभाव परी धेरै मात्रामा नोक्सान हुने गरेको छ । यस वर्ष पनि जाडोयामको समय भइसकेको छ । बर्दिया जिल्लामा विगत वर्षमा जस्तै मौसमको प्रतिकुलता र बातावरणमा आउने परिवर्तनबाट शितलहर सुरु भइसकेको अवस्था छ । कोभिड-१९ को संक्रमण जोखिम न्यन्त्रिकरण गर्दै स्वास्थ्य मापदण्डलाई पूर्ण पालना गराउदै जाडोमा यसको जोखिम बढ्न नदिने र विशेष गरी बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, सुत्केरी, गर्भवती, २०७१/२०७४ सालको बाढीबाट प्रभावित भइ हालसम्म पनि पूर्नःस्थापना हुन नसेका परिवारहरूलाई प्रत्यक्ष प्रभाव पर्न सक्ने हुँदा उक्त जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न, आवश्यक श्रोत साधनको पूर्व प्रवन्ध गर्न, सचेतना

अभिवृद्धि गर्न, शीतलहर प्रभावित परिवारलाई पुऱ्याउने उद्धार तथा राहतको कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउनका लागिका लागि यो आकस्मिक कार्य योजना जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले निर्माण गरेको छ ।

सरोकारवाला निकाय, स्थानीय तह, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, डिभिजन वन कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा मानवीय सहयोगी संघ संस्थाहरू तथा विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थाहरूलाई समेतको सहभागितामा सहयोगको व्यवस्था मिलाउने ।

१.२ साधारण उद्देश्यः

- क। शितलहरबाट हुन सक्ने क्षतिलाई न्यूनिकरण गरी सिमित श्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट गरिने प्रतिकार्य शीघ्र, उपयुक्त र प्रभावकारी बनाउने ।
- ख। विपद्को समयमा प्रभावकारी ढङ्गले प्रतिकार्यमा सहभागी हुने पद्धती, संरचनाहरू बनाउने तथा उपयुक्त तयारी गर्ने ।
- ग। श्रोत तथा क्षमतामा कमी तथा संरचनाहरूमा क्षति हुँदा पनि प्रभावकारी प्रतिकार्यमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह सबै मिलि विपद् प्रतिकार्यमा सम्लग्न हुने ।
- घ। आपत्कालीन प्रतिकार्यका लागि प्रभावकारी प्रवेश, परिचालन, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तहमा गठित स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति लगायत सबै तहका संरचनाहरूको प्रयोग सुनिश्चित गर्नका लागि प्रकृयाहरू स्थापित गरिने ।
- ङ। चिसोका वखत कोभिड-१९को सक्रमण रोक्न स्वास्थ्य मापदण्डलाई पुर्णरूपमा पालना गराउने ।

२. प्रस्तावना

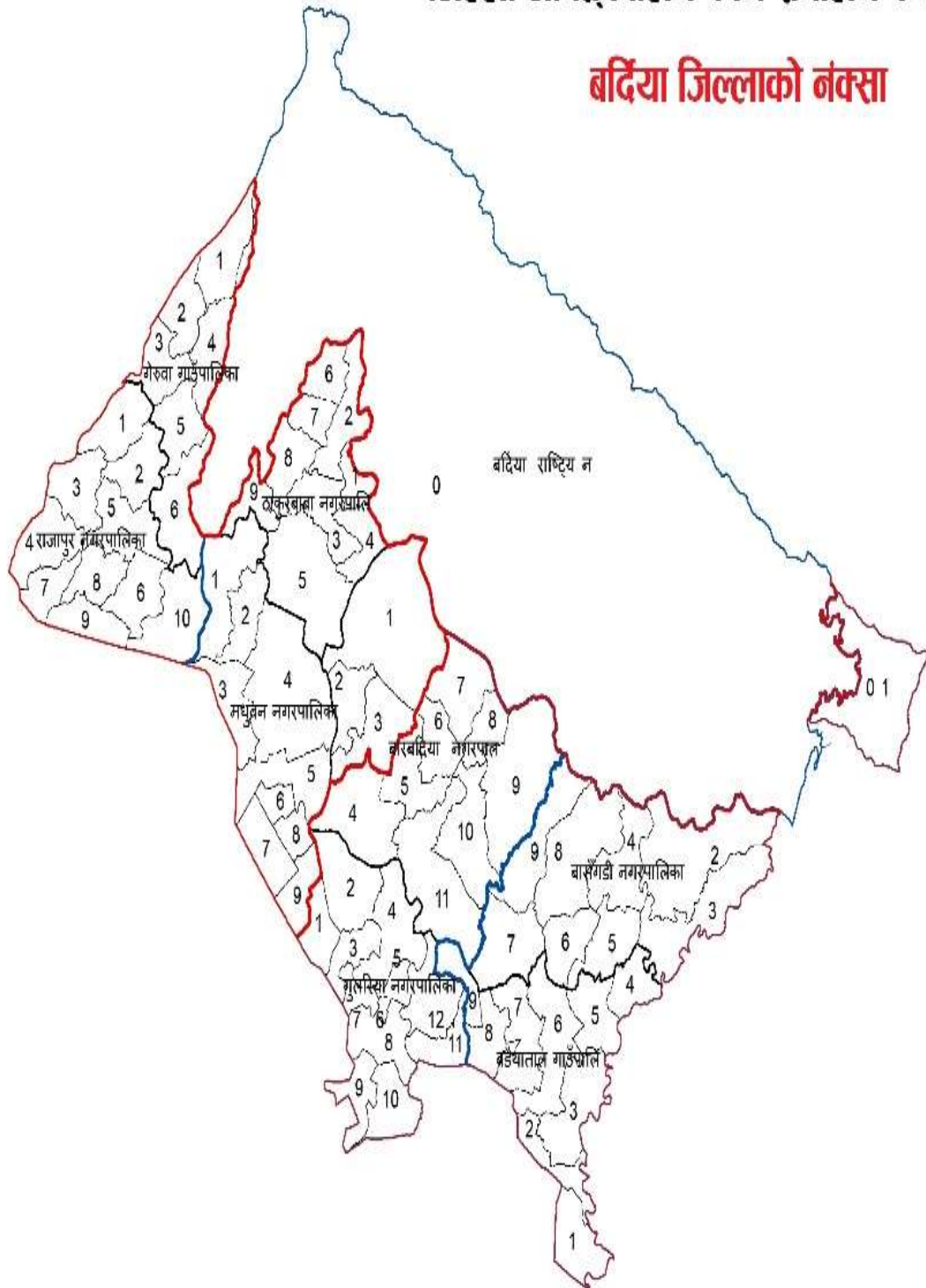
यस दस्तावेजले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति वर्दिया र स्थानीय तहले विपद्को समयमा पुरा गर्नुपर्ने कार्यहरूको व्यावहारिक चित्र प्रदान गर्ने प्रयास गरेको छ । यो एउटा साधारण योजना हो, जुन शितलहरको समयमा प्रयोग गर्न सकिन्छ । तथापी निश्चित अवस्थालाई मध्यनजर गरी तयार गरिएको छ । यस योजनामा प्रतिकार्य योजना पूरा गर्नका लागि अपनाइने चरणहरूको विस्तृत रूपमा ब्याख्या गरिएको छ ।

२.१ वर्दिया जिल्लाको नक्सा

जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र, बर्दिया

बर्दिया जिल्लाको नक्सा

३. जिल्लामा शितलहरका घटनाहरु

तराईका जिल्लाहरूमा हिउँदको महिना खासगरी मंसिर देखि माघ सम्म बाक्लो हुस्सु लाग्ने र अत्यधिक चिसो हुने गर्दछ । बालबालिका र वृद्धवृद्धा, विपन्न परिवारहरु शीतलहरको उच्च जोखिममा रहेका हुन्छन् । बर्दिया जिल्लामा विगत लामो समय देखि जाडो याममा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा अन्य गैरसरकारी संस्थाहरुले वढि प्रभावित क्षेत्र तथा चोक चोकमा आगोबालनका लागि दाउरा सहयोग गर्दै आएको छ । जिल्लामा २०७० साल देखि जोखिममा रहेका व्यक्तिहरुलाई न्यानो कपडा तथा कम्मल दिने गरेको छ । यस वर्ष पनि लगभग ६,५०० घर परिवार यस जाडोबाट प्रभावित हुनसक्ने आँकलन गरिएको छ ।

४. कार्य सञ्चालनको सन्दर्भ:

४.१. शितलहरबाट प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्रहरु:

गुलरिया नगरपालिका, बारबर्दिया नगरपालिका बासंगडी नगरपालिका, राजापुर नगरपालिका, बढैयाताल गाउँपालिका, मधुवन नगरपालिका, ठाकुरबाबा नगरपालिका तथा गेरुवा गाउँपालिका क्रमस बढी प्रभावित देखि न्यून प्रभावित क्षेत्र अनुसार राखिएको छ । प्रस्तुत तथ्याङ्क विशेष गरी बालबालिका, जेष्ठ नागरीक, सुत्केरी, गर्भवती, तथा २०७१ तथा २०७४ सालको वाढीवाट पुर्णप्रभावित परिवार, आव २०७७/०७८ मा विपदका कारण प्रभावित भई घरवारविहीनको तथ्याङ्कको आधारमा रहेको छ ।

सिनं	प्रभावित हुन सक्ने			सम्भावित प्रभाव स्तर
	स्थान	परिवार संख्या	सदस्य संख्या	
१.	गुलरिया नपा	९६७	५३२१	१
२.	बारबर्दिया नपा	९५३	५२४४	२
३.	बासगँडी नपा	८६३	४७४८	३
४.	बढैयाताल गापा	८१४	४४७९	४
५.	राजापुर नपा	८३०	४२४७	५
६.	मधुवन नपा	७४४	४०९०	६
७.	ठाकुरवावा नपा	६६६	३६६३	७
८.	गेरुवा गापा	५०३	२७६९	८
जम्मा		६३४०	३४५६१	

४.२ पहुच:

बर्दिया जिल्लामा विगतका दिनका अनुभवहरुलाई केलाउँदा शितलहरको समयमा एक ठाउँ देखि अर्को ठाँउसम्म जाँदा निकै कठिन हुने गरेको पाइएको छ ।

क। शितलहरको समयमा जिल्लाका सबै जसो स्थानहरुमा बाक्लो हुस्सु तथा शितलहरका कारण भिजिविलिटि

कमि भई सडक दुर्घटना हुने हुँदा यातायातको साधान प्रयोग गर्दा त्रासको महसुस हुने गरेको छ ।

ख। अत्याधिक चिसोको कारण घर देखि बाहिर निस्कन नसक्ने अवस्था देखिएको छ ।

गा। कोभिड-१९को कारण चिसोमा लक्षण सहितका विरामीहरूको सख्या बढ्ने अवस्था छ ।

५. विपद् परिदृश्य तथा योजना अवधारणाहरू:

विभिन्न प्रकारका प्रकोपबाट उत्पन्न हुने विपद्बाट प्रभावित जिल्लाको सूचीमा बर्दिया पनि रहेको छ। जिल्लामा हरेक वर्ष बाढी, आगलागी, शिललहर, हावाहुरी, जनावरको आक्रमण र सडक दुर्घटनाजन्य विपद्का कारण जनधनको क्षति हुने गरेको छ । जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७ मा प्रयोग स्तरीकरण गर्दा ७ स्थानमा रहेको शीतलहर तथा नियमित भइरहने विपद्को समयमा मानवीय सहायतालाई प्रभावकारी रूपमा अघि बढाउन आवश्यक छ। चिसोका वखत कोभिड-१९को सक्रमण रोक्न स्वास्थ्य मापदण्डलाई पूर्ण पालना गराउन जोड दिनेछ। त्यसैले जिल्लामा विपद्को सामना गर्ने क्षमता अभिवृद्धिका विभिन्न कार्यक्रम र योजनामध्ये आपतकालीन समयमा मानव जीवनको रक्षा र महत्वपूर्ण सम्पत्तिको संरक्षण गर्ने उद्देश्यका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बर्दियाले हरेक वर्ष (Cold Wave Contingency Plan) तयार गरी जिल्लाका महत्वपूर्ण दस्तावेजको रूपमा स्वामित्व ग्रहण गरेको छ ।

विपद्को समयमा विपद् प्रभावितको जीवन र बहुमूल्य सम्पत्तिको संरक्षण तथा सुरक्षा गरी मानिस माथि पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्न बर्दिया जिल्लाको साधन स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र जवाफदेहीयुक्त तरिकाले मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यलाई संस्थागत रूपमा प्रबर्द्धन गर्नु यस योजनाको मूल उद्देश्य रहेको छ ।

६. समन्वय तथा जिम्मेवारी:

- क. जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा उल्लेख भएवमोजिमका क्षेत्रगत क्षेत्रमा सम्बन्धित सबैले कार्ययोजना तयार पारी शितलहरको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा तयार रहने ।
- ख. शितलहर प्रभावितहरूलाई विना भेदभाव राहत उपलब्ध गराउने र सो क्रममा विशेषगरी बालबालिका, जेष्ठनागरिक, अपाङ्गता, सुत्केरी तथा गर्भवती महिलालाई प्राथमिकता दिने ।
- ग. कोभिड-१९को सक्रमण जाडोमा बढ्न जाने सम्भावना रहकोले त्यसको नियन्त्रणमा जोड दिने ।
- घ. शितलहरको प्रभावबाट सुरक्षित राख्ने उपायहरूको सम्बन्धिमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्य गर्ने सबै सरकारी तथा गैरसरकारी संघ सस्थाहरू समेतलाई जोखिम न्यूनिकारण गर्नको लागि अनुरोध गर्ने ।
- ङ. कोभिड-१९बाट सक्रमित तथा जोखिममा रहेका क्वारेन्टीन आइसुलेसमा रहेकाको स्वास्थ्य अवस्थामा सुधारल्याउन विशेष प्रवन्ध गर्ने
- च. कोभिड-१९को सक्रमण जाडोयाममा झनै बढ्ने विज्ञहरूको राय अनुसार, जोखिम न्यूनिकारणकालागि योजना तर्जुमा गर्ने
- छ. विपद्को समयमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह, दातृ निकाय, सबै क्षेत्र, सहयोगी संस्था तथा नागरिक समाज विच समन्वय कायम गर्ने
- ज. नियमित रूपमा अनुगमन गरी सबै विषयगत क्षेत्रहरूलाई परिचालन गर्ने र पृष्ठपोषण दिने ।

- झ. शितलहरबाट वढी प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्र, गाउँ, टोल, परिवारहरूको पहिचान गरी राहत तथा उद्धारको लागि अगुवा सहयोगी संस्था (DLSA) को समन्वयमा सबै सरोकारवाला निकायहरूलाई दाउरा, कम्बल, न्यानो कपडा जस्ता सामग्रीहरूको पूर्व प्रवन्ध गरी तयारी अवस्थामा राख्ने र राख्न लगाउने ।
- ञ. जल तथा मौसम विज्ञान विभागले जारी गर्ने ३ दिने बुलेटिन अनुसार पूर्वतयारीका गतिविधि सन्चालनमा जोड दिने ।
- ट. जाडोयाममा हुने सक्ने स्वास्थ्य सम्बन्धि समस्यालाई न्यूनिकरण गर्न जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने । स्वास्थ्यकर्मी तथा औषधीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- ठ. शितलहरबाट सुरक्षित रहनका लागि तपसिल बमोजिमका सचेतनात्मक सन्देशमूलक सूचना एवम् जानकारी स्थानीय संचार माध्यम मार्फत स्थानीय भाषामा समेत उक्त सन्देशमूलक सामग्रीहरू प्रसारण गर्न स्थानीय संचार माध्यम तथा स्थानीय गैरसरकारी निकायबाट प्रचार प्रसार गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- ड. शितलहरका समयमा घुस्सुका कारण भिजिविलिटीमा कम हुन गइ सवारी साधन दुर्घटना हुन सक्ने हुँदा स्थानीय ट्राफिक प्रहरीको सकृयतामा सवारी साधनको गति सिमितताको अनुगमनको कार्य गर्ने
- ढ. शितलहर तथा जाडोयाममा समयमै पुर्वसुचना समुदायस्तरमा पुर्याउन जलतथा मैसम विभागको बुलेटिन अनुसारको सुचना सम्प्रेषण गरि पुर्वानुमानका आधारमा गतिविधि सन्चालन गर्ने ।

७. पूर्वतयारी प्राथमिकता:

- क. विपद्संग सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरूसंग समन्वय बैठक गर्ने
- ख. सबै स्थानीय तहका विपद् व्यवस्थापन समितिहरूले जनचेतनामूलक कार्य गर्ने ।
- ग. सबै स्थानीय तहका विपद् व्यवस्थापन समितिहरूमा शीतलहर पूर्वतयारीका लागि रणनीतिक योजना तयार गर्ने
- घ. स्थानीय तहका संकटासन्न क्षेत्रको नक्सौकन गर्ने ।
- ङ. विषयगत समितिहरूको नियमित बैठक गर्ने र आवश्यकताको आधारमा खाडल पहिचान गरि सोको परिपुर्तिकोलागि तत्कालै कार्यान्वयन गर्ने ।
- च. जिल्लामा थप ५ हजार न्यानो कपडा सेट व्यवस्थापनका लागि सरोकारवाला निकायमा पहल गर्ने
- छ. सबै स्थानीय तह तथा सरोकारवाला निकाय संग समन्वय गरी आवश्यक पर्ने दाउरा जोहो गरी राख्ने र न्यानो रहनका लागि टोल टोलमा दाउरा बाल्ने स्थानको निर्कोल गरि कोभिड-१९को जोखिमलाइ कम गर्ने गरि स्वास्थ्य मापदण्ड अनुसार आगो ताप्ने ब्यवस्था मिलाउने ।
- ज. स्थानीय एफ.एम.हरू र वडा स्तरमा माइकिङ् मार्फत जनचेतनामूलक सामग्रीहरू प्रकाशन/प्रसारण गर्ने ।
- झ. जल तथा मौसम विज्ञान विभागले जारी गर्ने ३ दिने बुलेटिन अनुसार पूर्वतयारी

द. न्यूनतम तापक्रमको इतिहास

क) बर्दिया जिल्ला रानिजमरा मौसम मापन केन्द्रका अनुसार हालसम्म न्यूनतम तापक्रम भएका वर्षहरू

क्रस	वर्ष	तापक्रम
१.	१९७६	२.०० से
२.	१९७८	१४.६६० से
३.	१९७८	६.८० से
४.	१९७९	१६.६० से
५.	१९८०	२.६० से
६.	१९८०	३.९० से
७.	२००४	१०.६० से
८.	२०११	३.५० से
९.	२०११	९.२० से
१०.	२०१२	१५.५० से
११.	२०१२	११.६० से

हालसम्मको मौसम मापनमा बर्दिया जिल्ला रानिजवरा मौसम मापन केन्द्रका अनुसार १९९६ डिसेम्बर महिनामा हाल सम्मकै न्यूनतम तापक्रम मापन गरिएको छ ।

९. जनशक्ति परिचालन हुने क्षमता:

क्र.स.	निकाय	स्वयं सेवक	स्वास्थ्यकर्मी	कैफियत
१	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	४५०	०	
२	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	४५०	०	
३	नेपाली सेना	५५०	०	
४	गुलरिया नगरपालिका	१००	६	
५	मधुवन नगरपालिका	१००	६	
६	राजापुर नगरपालिका	१००	६	
७	ठाकुरवावा नगरपालिका	१००	६	
८	बारबर्दिया नगरपालिका	१००	६	
९	वासंगडी नगरपालिका	१००	६	
१०	गेरुवा गाउँपालिका	१००	६	
११	बढैयाताल गाउँपालिका	१००	६	
१२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी शाखा /उपशाखा	१००	५	
१३	DLSA/एक्सन एड/KMJS	५०	०	

जम्मा	२४००	५३	
-------	------	----	--

१० जिल्लामा रहेको राहत सामग्री विवरण

क्र.स.	निकाय	कम्मल	न्यानो कपडा	त्रिपाल	आपतकालिन कोष
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	१००	०	२५०	१० लाख
२	गुलरिया नगरपालिका	०	०	१५०	९७ लाख
३	मधुवन नगरपालिका	०	०	१५०	६५ लाख
४	राजापुर नगरपालिका	०	०	१५०	१५ लाख
५	ठाकुरवावा नगरपालिका	०	०	१५०	३० लाख
६	बारबर्दिया नगरपालिका	५०	०	१५०	३० लाख
७	वासंगडी नगरपालिका	०	०	१५०	२० लाख
८	गेरुवा गाउँपालिका	०	०	१५०	२० लाख
९	वढैयाताल गाउँपालिका	०	०	१५०	३० लाख
१०	नेरेसो शाखा -उपशाखा	२००	०	१००	६ लाख
११	युनिसेफ नेपाल	५००	०	५००	
१२	एक्सन एड/KMJS	०	५००		
		८५०	५००	२०५०	३ करोड २३ लाख

११.निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी

क्रसं	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	समग्र समन्वय तथा नेतृत्व
२	जिल्ला समन्वय समिति	प्रमुख जिल्ला समन्वय अधिकारी	समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने । स्रोत (आर्थिक, भौतिक, मानविय स्रोत) परिचालन गर्न समन्वय गर्ने ।
३	स्थानीय तहहरू	प्रमुख/अध्यक्ष	आ -आफ्नो स्थानीय तहको नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने । विषयगत क्षेत्रसंग समन्वय गर्ने । स्रोत साधन व्यवस्था गर्ने ।तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापन ।
४	सुरक्षा निकायहरू	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	सुरक्षा व्यवस्था गर्ने । उद्धार गर्ने । विषयगत समितिमा रहि सहयोग गर्ने ।
५	राजनैतिक दलहरू	दलका प्रमुखहरू	समन्वय ।स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने । जनपरिचालन गर्ने ।

क्रसं	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
६	जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र	फोकल पर्सन	सूचना संकलन, समन्वय, संप्रेशण तथा तथ्यांक व्यवस्थापन
७	जिल्ला अगुवा सहयोगी निकाय(DLSA)	स्रोत केन्द्र प्रमुख	श्रोत उपलब्धताका लागि राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संघ/संस्था तथा सरोकारवालासंग समन्वय गर्ने ।
८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	राहत खाद्यसामग्री तथा अस्थाई आवास व्यवस्थापन आपत्कालीन आवास तथा बन्दोबस्ती (Logistic) व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने ।
९	विषयगत सरकारी कार्यालय	कार्यालय प्रमुखहरु	विषयगत समितिमा रहि क्षेत्रगत अगुवा भूमिका निर्वाह गर्ने । आ-आफ्नो क्षेत्रको आपत्कालिन योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
१०	उद्योग वाणिज्य संघ/व्यापार संघ	अध्यक्ष	न्यानो कपडा तथा कम्मल सामग्री संकलन वितरण र व्यवस्थापनमा सघाउने
११	यातायात व्यवसायी संघ तथा प्रा.लि.हरु	अध्यक्ष	राहात तथा उद्धार कार्यका लागि यातायातका साधनहरु र जन शक्ति उपलब्ध गराउने ।
१२	संचार माध्यमहरु	नेपाल पत्रकार महासंघ, सञ्चारकर्मीहरु	सहि सूचना संकलन तथा सम्प्रेषण सचेतनामुलक सुचना तथा समाचार सम्प्रेषण गर्ने
१३	नागरिक समाज	संयोजक	राहत कार्यमा सहयोग तथा समन्वय मानव अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्धनमा सहयोग
१४	पेशागत व्यवसायी समितिहरु	अध्यक्ष	राहत, उद्धार तथा संरक्षण कार्यमा सहयोग
१५	गै.स.स.महासंघ/ राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.	प्रमुख/प्रतिनिधिहरु	मानवस्रोत परिचालन गर्ने । स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने । गै.स.स. बीच समन्वय । क्षमता विकास तथा सहजिकरण कार्य गर्ने ।

१२. प्रतिकार्य विवरण

सि.नं.	क्रियाकलाप	कसले	कहाँ
१	न्यानो कपडा तथा पोषिलो खाद्यबस्तु व्यवस्थापन	नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरु, उद्योग वाणिज्य संघ मार्फत न्यानो कपडा व्यवस्थापन, कम्मल लगायत अन्य न्यानो कपडाहरु नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा तथा उपशाखाहरु मार्फत	क्षेत्र अनुसार जिल्लाको विभिन्न स्थानहरुमा
२	दाउरा व्यवस्थापन	नगरपालिका, गाउँपालिकाहरु, डिभिजन वन कार्यालय तथा सामुदायिक वन महासंघ, मध्यवर्ती वन व्यवस्थापन समिति, बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	चोक तथा घनाबस्तीको पायक पर्ने स्थान
३	राहत वितरण	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय विपद जोखिम व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जिल्ला शाखा/उपशाखाहरु र उद्योग वाणिज्य संघहरु	प्रभावित क्षेत्रमा
४	एम्बुलेन्स सेवा	एम्बुलेन्स संचालक संघसंस्थाहरु तथा समितिहरु	जिल्लाभर
५	स्वास्थ्य शिविर	बर्दिया अस्पताल, स्थानीय तह अन्तर्गतका स्वास्थ्य इकाइहरु र अन्य सेवा प्रदायक संघसंस्था	प्रभावित क्षेत्रमा
६	विपद सम्बन्धी सूचना तथा जनचेतना	जिल्ला आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र, स्वास्थ्य कार्यालय, पत्रकार महासंघ, स्थानीय संचार माध्यमहरु,	जिल्लाभर
७	सूचना व्यवस्थापन	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	जिल्लाभर

१३. विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सदस्य विवरण:

विषयगत क्षेत्रहरु	अगुवा संस्था	सदस्यहरु	
१) समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जिल्ला समन्वय समिति, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल नेपाल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	DEOC, नेपाल टेलिकम स्थानीय एफ.एम., पत्रपत्रिका, नेपाल पत्रकार महासंघ, राष्ट्रिय अनुसन्धान, कर्णाली वेसीन कार्यालय, CSDR, /PA, KMJS, RKJS
२) खोज तथा उद्धार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी वल नेपाल, नेपाल प्रहरी, गाउँपालिकाहरु, नगरपालिकाहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	DEOC, राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय, ईलाका प्रहरी कार्यालयहरु बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय, ठाकुरद्वारा

बिषयगत क्षेत्रहरु	अगुवा संस्था	सदस्यहरु	
३) गैर खाद्य सामग्री र शिविर ब्यवस्थापन	शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाइ, नेपालगञ्ज र नेपाल रेडक्रस, बर्दिया शाखा	सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ, सुरक्षा निकाय, एकसन एड नेपाल, युनिसेफ, सेभ द चिल्ड्रेन, डिभिजन वन कार्यालय, प्लान नेपाल	DEOC, स्थानीय विपद् ब्यवस्थापन समिति(प्राविधिक शाखा, शिक्षा शाखा), उद्योग व्यापार संघ, गैसस महासंघ, कमैया महिला जागरण समाज नेपाल
४) खाद्य तथा गोदाम ब्यवस्थापन	एकीकृत कृषि तथा पशुपंक्षी विकास कार्यालय	स्थानीय विपद् ब्यवस्थापन समिति, स्थानीय तहका कृषि शाखाहरु, नेपाल प्रहरी, जिल्ला समन्वय समिति विश्व खाद्य कार्यक्रम नेपाल, नेपाल रेडक्रस, एकसनएड नेपाल	नेपाल खाद्य संस्थान राजापुर, कमैया महिला जागरण समाज नेपाल, गैसस महासंघ, जिल्ला खाद्य अधिकार संजाल, उद्योग वाणिज्य संघ,
५) खानेपानी तथा सरसफाई	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय बाँके फिल्ड अफिस बर्दिया	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, वेस बर्दिया, जनजागरण महिला संघ	युनिसेफ, प्लान, कमैया महिला जागरण समाज नेपाल
६) संरक्षण	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जिल्ला वालकल्याण समिती नेपाल प्रहरी, जि.स.स. युनिसेफ, एकसन एड नेपाल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, प्लान नेपाल	राधाकृष्ण थारु जनसेवा केन्द्र, कमैया महिला जागरण समाज नेपाल, दलित महिला उत्थान संघ माइति नेपाल, शक्ति समुह, ओरेक नेपाल
७) स्वास्थ्य तथा पोषण	स्वास्थ्य कार्यालय	जिल्ला अस्पताल, स्थानीय विपद् ब्यवस्थापन समिति (स्वास्थ्य शाखा), जिल्ला समन्वय समिति नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, आयुर्बेद अस्पताल	सरकारी स्वास्थ्य सेवा प्रदायक निकायहरु, युनिसेफ, सेभ द चिल्ड्रेन, जनजागरण महिला संघ, सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्रहरु, औषधि व्यवसायी संघ

बिषयगत क्षेत्रहरु	अगुवा संस्था	सदस्यहरु	
८) आपत्कालिन शिक्षा	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	सम्बन्धित स्थानीय तहमा रहेका शिक्षा बिकास शाखाहरु, जिल्ला समन्वय समिति, एक्सन एड नेपाल युनिसेफ, सेभ द चिल्ड्रेन प्लान नेपाल, जल्ला समन्वय समिति	प्याब्सन, एन प्याब्सन आरकेजेएस, बेस बर्दिया, कमैया महिला जागरण समाज नेपाल
९) पुनःस्थापना तथा पुर्ननिर्माण	शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाइ, नेपालगञ्ज	डिभिजन वन कार्यालय, खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय दाङ्ग फिल्ड कार्यालय बर्दिया, बबई सिंचाई आयोजना, नेपाल विद्युत प्राधिकरण, स्थानीय विपद् ब्यवस्थापन समिति (प्राविधिक शाखा)	सा.वन उपभोक्ता समितिहरु, नेपाल टेलिकम, जिल्लामा कार्यरत अन्तराष्ट्रिय गैससहरु, एक्सन एड नेपाल, कमैया महिला जागरण समाज नेपाल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

१४. शितलहरवाट जोखिम न्यूनिकरण गर्ने सुचना मुलक सन्देशहरु:

१. जाडो यामको लागि समयमै न्यानो कपडाको जोहो गरौं ।
२. शितलहरको समयमा घर बाहिर खुल्ला स्थानमा धेरै समय नविताऔं ।
३. रातको समयमा न्यानो सिरक, कम्मल जस्ता ओड्ने प्रयोग गर्ने र सुत्दा शरीरका साथै अनिवार्यरूपमा छाती तथा टाउको ढाक्ने प्रवन्ध मिलाउने ।
४. शितलहर चलेको समयमा आगो तापेर शरीरलाई न्यानो राख्ने, छाती र टाउकोलाई विशेष गरेर चिसोवाट जोगाउने ।
५. चिसोको समयमा शरीरलाई चाहिने आवश्यक खानेकुरा र पर्याप्तमात्रामा तातो खाने झोलिलो खाकुराहरु खाने ।
६. चिसो मौसममा कोभिड-१९को सक्रमण बढी हुने हुदा स्वास्थ्य मापदण्डलाई अपनाउने
७. बालबालिका, वृद्धवृद्धा, गर्भवती महिला तथा विरामीहरुको हेरचाहमा विशेष सतर्कता अपनाउने, बालबालिकाहरुलाई न्यानो अवस्थामा राख्ने ।
८. शितलहर चलेको बेलामा घरेलु पशुपंक्षीलाई सकेसम्म खुल्ला स्थानमा चराउन नलैजाने गोठ अथवा टहरामै राखेर प्रर्याप्त घाँस, पराल र दाना दिने ।
९. चिसोको कारण विरामी भएमा तत्कालै नजिकको स्वास्थ्य चौकी वा अस्पतालमा तुरुन्त उपचारको लागि जाने ।

१०. चिसोका कारण पुशुपंक्षी विरामी भएमा नजिकैको पशु चिकित्सालयमा तुरुन्तै सम्पर्क गरी औषधोपचार गर्ने ।
११. कोठा भित्र आगो वाली तातो पार्दा पयाप्त भेण्टिलेशनको व्यवस्था मिलाउने ।